

WVO. De invloed wordt geheel opgehangen aan de samenstelling van het bestuur. Omdat slechts één bestuurslid wordt benoemd door B&W "kan de Samenwerkingsstichting evenmin als een stichting in de zin van artikel 42b [stichting voor openbaar onderwijs-PH] van de WVO worden aangemerkt", aldus de rechter. De wetgever heeft echter duidelijk aangegeven dat voor wat betreft het samenwerkingsbestuur de bestuurs-samenstelling en benoeming vrij is, omdat er immers het bijzonder onderwijs wordt samengewerkt.⁶ Zo wordt in de kamerstukken⁷ bijvoorbeeld aangegeven dat de invulling van het criterium 'overheersende invloed van de overheid in het bestuur voor zover het openbaar onderwijs betreft' afhangt van de concrete omstandigheden. "Het is dus niet noodzakelijk dat er in een fusiebestuur een meerderheid is van leden, aangewezen door het openbaar bestuur, al is dit ook niet uitgesloten", aldus de regering. De voorgeschreven overheersende overheidsinvloed ziet m.i met name op het openbaar onderwijs en niet zozeer op de precieze waarborging ten aanzien van het bestuur van de openbare school (het bevoegd gezag).⁸

Samenwerkingsbesturen hoeven op grond van deze uitspraak dus hun statuten niet aan te passen.

5. Ten aanzien van de rechtsbescherming van 'echte' samenwerkingsbesturen bestaat overigens nog wel een probleem, waarover mij echter nog geen jurisprudentie bekend is. Het samenwerkingsbestuur ex artikel 53c WVO is een stichting waar enerzijds publiekrecht (ten aanzien van het openbaar onderwijs), anderzijds privaatrecht (ten aanzien van het bijzonder onderwijs) aan te pas komt. Dit betekent dat bij besluiten genomen door het samenwerkingsbestuur zowel de Awb als het BW van toepassing kunnen zijn.⁹ Het samenwerkingsbestuur wordt niet ingesteld krachtens publiekrecht, maar krachtens privaatrecht. De stichting is dus een b-orgaan krachtens de Awb, voor zover zij bekleed is met openbaar gezag. Dit openbaar gezag wordt o.a. uitgeoefend bij een besluit genomen door het bestuur van de stichting ten aanzien van de openbare school en het openbaar onderwijs. Men kan spreken van een Awb-besluit indien het gaat om een

schriftelijke beslissing, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. De beslissingen, bijvoorbeeld ten aanzien van ouders of leerlingen op de openbare school of ten aanzien van het openbaar onderwijs vallen aldus binnen het bereik van de Awb.

Helemaal lastig wordt het bij 'gemengde beslissingen'. Het is mogelijk dat een leerling wordt verwijderd van een openbare school, terwijl eveneens de toelating wordt geweigerd tot de bijzondere school van hetzelfde bevoegd gezag. De verwijdering van de openbare school zal aangevochten kunnen worden bij de administratieve rechter (na bezwaarschrift), de weigering tot toelating tot de bijzondere school zal uiteindelijk beoordeeld worden door de burgerlijke rechter. Dergelijke complicaties hadden vermeden moeten worden. Daar bij geschillen inzake het personeel gekozen is voor de burgerlijke rechter (alle personeelsleden van een samenwerkingsbestuur hebben een arbeidsovereenkomst), zou tevens aan te bevelen zijn de Awb buiten toepassing te verklaren ten aanzien van beslissingen inzake toelating en verwijdering van leerlingen. Het ware aan te bevelen de toepassing van de Awb bij besluiten van het samenwerkingsbestuur te beperken tot besluiten die thans in het bijzonder onderwijs als publiekrechtelijke rechtshandelingen gelden (zoals het toekennen van een diploma).

* mr.dr. P.W.A. Huisman is lid van de redactie

Noten

1. Zie uitgebreid P.W.A. Huisman, De samenwerkingschool: conflicterende convergentie, Den Haag 2002, p. 105.
2. Kamerstukken II 2002-2003, 28 726, nrs. 1-3.
3. Brief aan de Tweede Kamer van 18 december, kenmerk 0201024.
4. Zie www.raadvanstate.nl
5. Zie eerder P.W.A. Huisman, De samenwerkingschool in de wet: nieuwe regeling voor 'oude' gevallen, School en Wet 2003, nr. 3, p. 89-97.
6. B.P. Vermeulen, P.J.J. Zoontjens, 'Het 'algemene' bestuursrecht en het 'bijzondere' onderwijsrecht, in: C.A.J.M. Kortmann, B.P. Vermeulen, P.J.J.

Zoontjens, De Awb en de bijzondere wetgeving, Preadviezen VAR (VAR-reeks 124), Den Haag 2000, p. 123.

7. Kamerstukken II 1996/97, 24 137, nr. 12, p. 8 en p. 9: 'Het voorschrift dat de leden worden benoemd door de gemeenteraad en de regeling omtrent het aantal op voordracht van de ouders te benoemen leden, kunnen uiteraard niet van overeenkomstige toepassing zijn. De statuten behoeven wat de bestuurssamenstelling betreft dan ook alleen te voorzien in een regeling omtrent de wijze van (her)benoeming, schorsing en ontslag van de bestuursleden'.
8. Kamerstukken I 1997/98, 24 137, 142b, p. 6.
9. Huisman, a.w.

Nr 21
Rb Zwolle/Lelystad, 21 november 2008,
parketnummer: 07/586043-08
 artikel 5, sub b, *Leerplichtwet 1969 (vrijstelling wegens richtingbedenkingen)*
 artikel 5, sub c, *Leerplichtwet 1969 (vrijstelling wegens -virtueel- bezoek buitenlandse school)*

De kinderen van verdachte zijn hoogbegaafd, met name op artistiek gebied. Teneinde hun meer ruimte te geven om hun specifieke talenten te ontwikkelen, deden verdachte en haar echtgenoot in juni 2006 een beroep op de vrijstelling van artikel 5, sub c, voor het schooljaar 2006-2007. De ouders schreven de kinderen in bij Clonlara, een school in de staat Michigan in de Verenigde Staten. Deze school verzorgt zowel fysiek schoolonderwijs als virtueel afstandsonderwijs. Zij verzochten de hoofden van de Nederlandse scholen van de kinderen om hen uit te schrijven. De kinderen volgden thuis het afstandsonderwijs via Internet en kregen daarnaast privé-lessen op het gebied van hun specifieke talenten. Bij brief van 13 oktober 2006 schreef de leerplichtambtenaar aan de ouders dat zij voor het schooljaar 2006/2007 waren vrijgesteld, maar dat voor het volgende schooljaar "een andere oplossing moet worden gevonden". De kinderen werden vervolgens uitgeschreven van hun Nederlandse scholen.

Desondanks deden de ouders in juni 2007 weer een beroep op artikel 5, sub c, nu voor het schooljaar 2007/2008. Tevens deden zij een beroep op de vrijstelling van artikel 5, sub b, (overwegende richtingsbezwaren) omdat zij van levensovertui-

ging waren veranderd, en er in hun omgeving geen school was waar onderwijs werd gegeven volgens hun nieuwe levensovertuiging (humanisme). De leerplichtambtenaar vond deze keer dat er geen vrijstelling was op grond van artikel 5, sub c, omdat er geen sprake was van geregeld bezoek in de zin van dat artikel. Het beroep op artikel 5, sub b, was volgens de leerplichtambtenaar niet rechtsgeldig op grond van artikel 8, lid 2. Beide ouders werden vervolgens strafrechtelijk vervolgd wegens overtreding van artikel 2, lid 1, Leerplichtwet 1969.

De kantonrechter overwoog als volgt met betrekking tot de moeder.

“Vooropgesteld dient te worden dat verdachte heeft voldaan aan het vereiste zoals opgenomen in art. 6 Leerplichtwet, inhoudend het doen van een kennisgeving aan de gemeente dat zij een beroep op vrijstelling doet.

Gelet op de zich in het dossier bevindende stukken en op hetgeen ter zitting naar voren is gebracht, is de kantonrechter van oordeel dat voldoende is komen vast te staan dat verdachte overwegende bezwaren heeft tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning van verdachte gelegen scholen met betrekking tot voornoemde minderjarigen [jongere 1] en [jongere 2]. Die bezwaren zijn gericht tegen de grondslag van het onderwijs, in die zin dat de humanistische levensvisie - die verdachte aanhangt -, volgens verdachte, daarin niet of onvoldoende tot uitdrukking komt. Met de officier van justitie is de kantonrechter van oordeel dat verdachte zich terecht beroept op de vrijstelling als bedoeld in art. 5 sub b Leerplichtwet, nu verdachte voldoende gemotiveerd heeft dat zij, mede gelet op de leeftijd van [jongere 1] en [jongere 2], vanwege haar humanistische levensovertuiging het volgen van het voorhanden zijnde onderwijs in [gemeente] of de directe omgeving door deze kinderen bezwaarlijk vinden.

Voorts is naar voren gekomen dat [jongere 1] en [jongere 2] in het schooljaar 2007/2008 stonden ingeschreven aan de Clonlara School te Michigan, Verenigde Staten. Uit de verklaring d.d. 21 december 2007 van voornoemde school blijkt van deze inschrijving, en voorts van het voldoen aan de aanwezigheidsverplichting die deze school stelt. Op grond daarvan komt verdachte naar het oordeel van de Kantonrechter

tevens een beroep op vrijstelling ex art. 5 sub c toe. Dat het regelmatig bezoeken van de Clonlara School en het voldoen aan de attendance verplichting zoals de Clonlara School vereist bestaat uit het virtueel bezoeken van de school en zich op die wijze plaatsen onder de supervisie van de docenten door middel van moderne communicatiemiddelen doet daaraan niet af. Daarbij speelt een rol dat de wetgever, bij de totstandkoming van de Leerplichtwet in 1969, niet de mogelijkheden van virtueel onderwijs heeft kunnen voorzien.

Of de school in Michigan (VS) een school is die beantwoordt aan de vereisten ingevolge de Nederlandse wetgeving, kan de kantonrechter op grond van de thans voorhanden zijnde gegevens niet dan wel onvoldoende beoordelen, doch staat een beroep op vrijstelling niet in de weg.

De kantonrechter overweegt dat, nu verdachte een beroep toekomt op de vrijstelling zoals bedoeld in art. 5 sub b en art. 5 sub c toekomt, niet kan worden geoordeeld dat verdachte in de onderhavige zaak (telkens) niet hebben voldaan aan de verplichting om overeenkomstig de bepalingen van de Leerplichtwet 1969 te zorgen dat voornoemde jongeren, als leerling van een school waren ingeschreven, zoals staat vermeld in artikel 2 lid 1 van de Leerplichtwet 1969. De verdachte zal dan ook van hetgeen haar ten laste is gelegd worden vrijgesproken.

Noot: mw. mr. J. Sperling, LLM

1. Juridisch kader

Ouders zijn op grond van artikel 2, lid 1, verplicht te zorgen, dat hun kind “als leerling van een school staat ingeschreven en deze school na inschrijving geregeld bezoekt.” Vrijstelling van de inschrijvingsverplichting is mogelijk op grond van artikel 5. Hierin staat:

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school onderscheidenlijk een instelling staat ingeschreven, zolang

- a. de jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten;
- b. zij tegen de richting van het onder-

wijs op alle binnen redelijke afstand van de woning - of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland - gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben;

c. de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt.

Voor een rechtsgeldig beroep op artikel 5, sub b, moet aan de voorwaarden van artikelen 6 en 8 worden voldaan.

Artikel 6 luidt:

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen kunnen zich slechts beroepen op vrijstelling, indien zij aan burgemeester en wethouders van de gemeente waar de jongere als ingezetene in de basisadministratie persoonsgegevens is ingeschreven, hebben kennis gegeven, voor welke jongere en op welke grond zij daarop aanspraak menen te mogen maken.

2. Deze kennisgeving moet worden ingediend:

- a. ten minste een maand voordat de jongere leerplichtig wordt, indien zij betrekking heeft op de aanvang van de leerplicht, en
- b. zolang nadien aanspraak op vrijstelling wordt gemaakt, elk jaar opnieuw voor 1 juli.

Artikel 8 luidt:

1. Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder b kan slechts worden gedaan, indien de kennisgeving de verklaring bevat, dat tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning - of, bij het ontbreken van een vaste verblijfplaats, op alle binnen Nederland - gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen bestaan.

2. Deze verklaring is niet geldig, indien de jongere in het jaar, voorafgaande aan de dagtekening van de kennisgeving, geplaatst is geweest op een school onderscheidenlijk een instelling van de richting waartegen bedenkingen worden geuit.

Voor een rechtsgeldig beroep op artikel 5, sub c, moet aan de voorwaarden van artikelen 6 en 9 worden voldaan.

Artikel 9 luidt:

Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder c kan slechts worden gedaan, indien bij de kennisgeving een verklaring is overgelegd van het hoofd van de inrichting van onderwijs waaruit blijkt, dat de jongere als leerling van deze inrichting staat ingeschreven en haar geregeld bezoekt.

2. Twee vrijstellingen?

Het oordeel van de kantonrechter dat beide vrijstellingen naast elkaar kunnen bestaan en elkaar niet uitsluiten, is waarschijnlijk niet in overeenstemming met de tekst van artikel 6. Hierin staat dat ouders moeten aangeven "op welke grond" zij aanspraak menen te mogen maken. Met andere woorden: de tekst van artikel 5 lijkt er vanuit te gaan dat maar op één vrijstellingsgrond aanspraak kan worden gemaakt.

Dat neemt echter niet weg dat in de praktijk sprake kan zijn van een situatie waarin meerdere gronden toepasbaar lijken, en het voor ouders die hun kinderen volgens hun eigen overtuigingen onderwijs willen (laten) geven niet duidelijk is welke grondslag meer succes zal hebben. Een beroep op artikel 5, sub b, is niet altijd mogelijk vanwege artikel 8, lid 2. Dit is het geval indien de ouders van mening veranderen over de geschiktheid van de richting van het onderwijs op de school waar hun kinderen staan ingeschreven. Een soortgelijke bepaling bestaat niet voor artikel 5, sub c, maar bij die vrijstellingsgrond is het onduidelijk wat onder "geregeld bezoekt" moet worden verstaan. Het is in sommige gevallen dan ook moeilijk om een vrijstelling te kiezen.

Een oplossing kan worden gevonden in een alternatieve toepassing van de vrijstellingen. Ouders kunnen zich primair baseren op één van de drie vrijstellingsgronden, en subsidiair op een andere voor het geval de primaire vrijstellingsgrond niet rechtsgeldig blijkt te zijn. De kantonrechter had dus kunnen volstaan met de vaststelling dat de ouders waren vrijgesteld op grond van artikel 5, sub b, dan wel artikel 5, sub c, en het beroep

op de andere vrijstelling geen bespreking behoeft.

3. De vrijstelling van artikel 5, sub b

De leerplichtambtenaar stelde zich op het standpunt dat de verklaring van artikel 8, lid 1, niet geldig was op grond van artikel 8, lid 2, omdat de kinderen in het jaar voorafgaande aan de dagtekening van de kennisgeving, geplaatst waren geweest op scholen van richtingen waartegen bedenkingen worden geuit. De verdachte voerde aan dat artikel 8, lid 2, niet gold doordat zij van levensovertuiging was veranderd. In de rechtspraak is bepaald dat artikel 8, lid 2, in dat geval geen toepassing vindt omdat het in strijd is met artikel 9, lid 1, EVRM.¹ In dit artikel staat, voor zover relevant: "Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid [...] zijn godsdienst [...] of overtuiging tot uitdrukking te brengen in [...] ondericht [...]."

Mijns inziens was artikel 8, lid 2, om een andere reden niet van toepassing: de termijn van een jaar was bij het beroep op artikel 5, sub b, in juni 2007 al verstreken. De ouders waren immers al vanaf de datum van hun kennisgeving in juni 2006 van rechtswege vrijgesteld van hun inschrijvingsplicht op grond van artikel 5, sub c. Daardoor waren de kinderen vanaf die datum juridisch gezien niet meer ingeschreven op de Nederlandse scholen en speelde artikel 8, lid 2, geen rol meer bij hun beroep op artikel 5, sub b, in juni 2007. De omstandigheid dat de uitschrijving pas feitelijk in oktober 2006 plaatsvond doet daar niet aan af, want de uitschrijving had door het beroep op vrijstelling terugwerkende kracht tot juni 2006.

De kantonrechter liet echter in het midden op grond van welke redenering de vrijstelling van artikel 5, sub b, rechtsgeldig was.

4. De vrijstelling van artikel 5, sub c

De kantonrechter oordeelde mijns inziens terecht dat de vrijstelling van artikel 5, sub c, rechtsgeldig was op grond van (1) de verklaring van Clonlara en (2) het voldoen aan de aanwezigheids-

verplichting die deze school stelt. Uit de tekst van de wet blijkt dat de vrijstelling rechtsgeldig is als aan de voorwaarden van artikelen 6 en 9 is voldaan. Tijdens de parlementaire behandeling in 1969 heeft de wetgever uitdrukkelijk bevestigd dat de enkele verklaring van de school voldoende is voor het bestaan van de vrijstelling.² De rechter kon mede daardoor beslissen dat het voldoen aan de aanwezigheidsverplichting ter beoordeling stond van Clonlara. Buitenlandse scholen zijn immers onderworpen aan lokale onderwijswetten, die andere voorwaarden aan schoolbezoek kunnen stellen dan de Leerplichtwet 1969. Dat was hier het geval, want in Michigan kan met het virtueel bezoeken van een school aan de leerplicht worden voldaan.³

Voor de kantonrechter speelde het een rol dat de wetgever in 1969 niet de mogelijkheden van virtueel onderwijs kon voorzien. Waarschijnlijk bedoelde zij te zeggen dat als die wetgever dat wel had kunnen voorzien, deze onder de term "bezoekt" ook virtueel bezoeken had verstaan. Ik denk dat die veronderstelling niet correct is. Tijdens de parlementaire behandeling van de Leerplichtwet 1969 stelde de toenmalige staatssecretaris voor dat ouders van schipperskinderen aan de leerplicht konden voldoen met thuisonderwijs en afstandsonderwijs, georganiseerd en gefinancierd door de overheid.⁴ Verplicht schoolbezoek betekende immers dat deze kinderen grotendeels gescheiden van hun ouders moesten opgroeien. Het parlement wees dit voorstel echter uitdrukkelijk af, omdat men wilde dat ook deze kinderen naar school gingen vanwege "het opvoedend effect van sociaal verkeer in de school."⁵ Het ligt dan ook voor de hand dat de wetgever met de term "bezoekt" in artikel 5, sub c, eveneens fysieke aanwezigheid op school voor ogen had.

5. Wijziging Leerplichtwet 1969

De vraag is of die opvatting tegenwoordig nog vol te houden is. In de praktijk wordt steeds vaker van virtueel onderwijs gebruik gemaakt, soms zelfs als onderwijs waarmee aan de Leerplichtwet 1969 kan worden voldaan. Zo kunnen kinderen van kernmisexploitanten, circusmedewerkers en sommige schipperskinderen afstandsonderwijs per computer volgen.

Nederlandse kinderen die tijdelijk in het buitenland verblijven, volgen soms virtueel onderwijs via de Wereldschool. Verder zijn er individuele situaties waarin kinderen voor langere of kortere tijd thuis virtueel onderwijs volgen, met toestemming van de school van inschrijving en de leerplichtambtenaar en met medeweten van de onderwijsinspectie.⁶ De ervaringen met deze onderwijsvormen zijn positief, ook voor wat betreft sociale vaardigheden.⁷

Virtueel onderwijs kan ook een onderwijsmiddel zijn in het kader van 'Passend onderwijs'. 'Passend onderwijs' verwijst naar de verplichting van schoolbesturen om vanaf 2011 voor elke zorgleerling een onderwijszorgaanbod te ontwikkelen, dat past bij de mogelijkheden en beperkingen van die leerling. Als een bestuur dit aanbod niet zelf kan verzorgen, dan moet het met andere besturen en scholen in hun regionale netwerk afstemmen wie dat wel kan.⁸ Zo'n netwerk zou kunnen worden uitgebreid met scholen of instellingen die virtueel onderwijs bieden. Sommige scholen maken daarvan zelfs al gebruik. Bijvoorbeeld op het Aurumcollege in Lelystad volgen kinderen met een Cluster 4 indicatie in de klas virtueel onderwijs bij de Wereldschool. Iedere leerling volgt een individueel programma, dat leidt naar een staatsexamen.⁹

Het is echter onduidelijk of met het volgen van virtueel onderwijs aan de Leerplichtwet 1969 kan worden voldaan. Uit artikel 4, lid 2, blijkt dat onder "bezoekt" (in de zin van artikel 2, lid 1) wordt verstaan: "les of praktijktijd". Is virtueel onderwijs "les" in de zin van dit artikel? Artikel 2, lid 1, vereist dat kinderen alleen de school bezoeken waar zij staan ingeschreven. "Bezoekt" een leerling zijn school als hij in die school virtueel onderwijs bij een andere school volgt? Deze vragen zijn te meer relevant omdat in de jurisprudentie is bepaald dat scholen die onderwijs buiten de eigen school zoeken, hun subsidie geheel of gedeeltelijk kunnen verliezen.¹⁰ Bovendien kan het hoofd van een school in dat geval strafrechtelijk worden vervolgd wegens overtreding van artikel 27. Ouders die het onderwijs aan hun kinderen deels buiten de school zochten, zijn veroor-

deeld wegens overtreding van artikel 2, lid 1.¹¹

Omdat virtueel onderwijs een niet meer weg te denken fenomeen is, waarvan in de toekomst waarschijnlijk alleen nog maar meer gebruik zal worden gemaakt, is de Leerplichtwet 1969 aan herziening toe. Deze wet is verouderd en houdt geen rekening met deze nieuwe onderwijs-techniek. Bovendien vertoont de Leerplichtwet 1969 vele gebreken. Niet alleen zijn die het gevolg van allerlei onoordeelkundige aanpassingen,¹² maar ook van de omstandigheid dat de Leerplichtwet 1969 uitgaat van de gedachte dat recht op onderwijs gelijk is aan fysiek schoolbezoek; de wet is uitsluitend een middel voor de toelevering van leerlingen aan het schoolsysteem. De leerplicht is echter bedoeld als middel voor de verwezenlijking van het recht op onderwijs en de leerplichtwet dient die bedoeling te reflecteren.

In die nieuwe leerplichtwet moeten daarom wettelijke middelen worden opgenomen waarmee het recht op onderwijs voor ieder kind daadwerkelijk kan worden verwezenlijkt. Voor de meeste kinderen kan dat het beste op de school waar zij staan ingeschreven. Maar (vol-tijds) klassikaal schoolonderwijs is niet altijd en niet voor ieder kind geschikt. Sommige kinderen ontwikkelen zich beter als zij geheel of gedeeltelijk leren in een andere omgeving dan de school van inschrijving. Daarbij zijn allerlei combinaties van onderwijsmethoden mogelijk, variërend van individueel, klassikaal en virtueel onderwijs. De leerplichtwet dient ook deze kinderen de mogelijkheid te bieden om te leren op plaatsen en wijzen die daarvoor het meest geschikt zijn.

* mr. J. Sperling is lid van de werkgroep "Leerplicht en leerrecht" van de Nederlandse Vereniging voor Onderwijsrecht

noten

1. Rechtbank Amsterdam 23 februari 2005, parketnummer 13.714586-03, Rechtbank 's-Gravenhage, locatie Gouda 1 december 2006, parketnr. 600923-06, Rechtbank Zwolle 15 december 2006, LJN AZ458t, Rechtbank Amsterdam 18 september

2007, parketnr. 13/708567 en Rechtbank Groningen 21 november 2007, parketnr. 18/503269-07.

2. Voorlopig Verslag, Bijl. Hand. II 1967-1968-9039, nr 4, p. 7 en Memorie van Antwoord, Bijl. Hand. II 1967-1968-9039, nr 5, p. 14.
3. In de Verenigde Staten is er geen federale leerplicht, maar heeft elke staat een eigen leerplichtwet. In alle staten is het mogelijk om met virtueel (thuis) onderwijs aan de leerplicht te voldoen. In sommige schooldistricten wordt het virtueel volgen van (public school) onderwijs zelfs aangemoedigd, bijvoorbeeld als er een gebrek is aan docenten of schoolruimte. The New York Times 1 February 2008, Online Schooling Grows, Setting Off a Debate. <http://www.nytimes.com/2008/02/01/education/ovirtual.html> (geraadpleegd op 20 december 2008).
4. Memorie van Toelichting, Bijl. Hand. II 1967-1968, 9039, nr 3, p. 7. Memorie van Antwoord, Bijl. Hand. II 1967-1968, 9039, nr 5, p. 4.
5. Voorlopig Verslag, Bijl. Hand. II 1967-1968, 9039, nr 4, p. 4. Zie ook Hand. II 1967-1968, p. 1278 e.v.
6. H. Verkuyll, Schoolziek, Als de relatie tussen school en kind stuk loopt, Heiloo 2008, p. 74.
7. Zie C. Visser, Vastmaken en losgooien, een onderzoek naar de mening van opvoeders over het zelfvertrouwen van varende kinderen, Rotterdam juli 2006, met betrekking tot schipperskinderen en M. Boogaard, H. Blok, E. Van Eck en J. Schoonenboom, Ander onderwijs, minder leraren, SCO-Kohnstamm Instituut, Universiteit van Amsterdam (SCO-rapport nr 718, projectnummer 44432, 2004), p. 96 met betrekking tot onderwijs via de Wereldschool. In een gesprek met een onderwijsinspecteur die betrokken is bij de individuele gevallen waarin virtueel onderwijs wordt gevolgd, liet deze weten dat zijn ervaringen positief zijn. Voor de -positieve- sociale opbrengsten van thuisonderwijs in het algemeen, zie H. Blok, De effectiviteit van thuisonderwijs: een overzicht van onderzoeksresultaten, NTOR Nederlands Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid, 2002, nr 4, p. 151-163 en de vele onderzoeken geciteerd in T.K. Dumas, S. Gates en D.R. Schwarzer, Evidence for Homeschooling: Constitutional Analysis

- in Light of Social Science Research, Widener Law Review (forthcoming) <http://ssrn.com/abstract=1317439> (geraadpleegd op 19 december 2008)
8. Nieuwsbrief ministerie van OCW. <http://www.minocw.nl/actueel/nieuwsbrief/artikel/215/Passend-onderwijs-voor-zorgleerlingen.html> (geraadpleegd op 19 december 2008).
 9. <http://www.60jaarwereldschool.nl/pers/in-de-pers/160-wereldschool-unieke-school-in-de-wereld> (geraadpleegd op 18 december 2008).
 10. Zie bijv. Rechtbank 's-Gravenhage, sector bestuursrecht 6 mei 2008, reg. nr AWB 07/4421 BESLU of Rechtbank Middelburg, sector bestuursrecht 3 april 2008, AWB nummer: 07/578. Het ging in dit geval om kinderen van asielzoekers die tijdens schooltijd Nederlandse taallessen volgden bij een instelling buiten de school.
 11. Zie ook bijvoorbeeld de situatie beschreven in het NRC Handelsblad van 12 december 2007, Ouder bestraft voor privé-les hoogbegaafde. http://www.nrc.nl/binnenland/articler857322.ece/Ouder_bestraft_voor_priveles_hoogbegaafde (geraadpleegd op 6 november 2008)
 12. Th. Storimans, Notitie legislatieve gebreken wetswijzigingen 2007, Opmerkingen wijzigingswetten 2007 m.b.t. de Leerplichtwet 1969, notitie t.b.v de NVOR-werkgroep Leerplicht en Leerrecht. <http://www.vornederland.nl/downloads/wgrLLNotitieLegislatieveGebrekenLpw.pdf> (geraadpleegd op 22 december 2008)

Nr 22

Vzng Rb Assen, 9 januari 2009, rolnummer: 703 50 / KG ZA 08-282
artikel 8 EVRM

J. gaat sinds hij vier jaar is naar de M. school te P. De school maakt deel uit van schoolbestuur N., gedaagde in dit kort geding, hierna te noemen: "de school". J is kind van gescheiden ouders. J. verblijft gedurende drie achtereenvolgende weken vier dagen bij de vader (van donderdagmiddag na schooltijd tot maandochtend voor schooltijd) en drie dagen bij de moeder. De vierde week verblijft J. bij de moeder. De vakanties en de feestdagen worden bij helfte verdeeld. De vader heeft sinds enige tijd een nieuwe partner met wie hij samen J opvoedt wanneer J bij hun verblijft.

De school houdt met beide ouders contact en ongeveer drie keer per jaar vinden er oudergesprekken plaats, gesprekken tussen de ouders en de leerkracht van het kind. De gesprekken met betrekking tot J. vinden afzonderlijk plaats; bij het gesprek van de moeder is vader niet aanwezig en vice versa. Het eerste oudergesprek met de vader heeft plaatsgevonden in het bijzijn van zijn partner.

Begin november 2008 zou de vader weer een oudergesprek hebben. Hij heeft aangegeven dat zijn partner ook bij dit gesprek aanwezig wenste te zijn.

De school heeft de vader bij e-mail bericht van 4 november 2008 laten weten niet bereid te zijn het oudergesprek met de vader te voeren in aanwezigheid van zijn partner. Bij schrijven van 7 november 2008 heeft de voorzitter van het college van bestuur van de school het standpunt van de school nogmaals herhaald. Er heeft derhalve geen oudergesprek plaatsgevonden tussen de school en de vader (en diens partner).

De vader wil de oudergesprekken afdwingen via een kort geding.

De zaak komt voor de voorzieningenrechter van de rechtbank Assen.

De vader en diens partner (eisers) hebben onder meer gevorderd dat de voorzieningenrechter gedaagde veroordeelt om de partner van de vader toegang te verlenen tot deschool ten behoeve van het bijwonen van (ouder)gesprekken tussen school en de vader over J. en gedaagde te gebieden de partner van de vader desgevraagd te informeren over belangrijke feiten en omstandigheden die J. of diens verzorging en opvoeding betreffen.

Eisers voeren onder meer aan dat het standpunt van de school een verbod inhoudt voor de vader om zijn partner aanwezig te laten zijn bij het oudergesprek. Een dergelijk verbod is in strijd met artikel 8 EVRM en levert een onrechtmatige inbreuk op zijn recht op respect voor zijn familie- en gezinsleven. Tevens wordt aangevoerd dat partner ook recht heeft op eerbiediging van haar gezinsleven, waartoe J. behoort. De werking van artikel 8 EVRM is niet alleen beperkt tot bloedverwantschap. Onderdeel van de eerbiediging van artikel 8 EVRM maakt dat de partner van de vader op grond van het feit dat zij een nauwe persoonlijke betrekking met J. heeft, een zelfstandig recht op informatie over J. van derden heeft.

De school stelt dat zij zich strikt houdt aan de term "ouder" tenzij de ouders expliciet

toestemming geven om de informatie over hun kind aan een derde te geven. De moeder van J. heeft geen toestemming gegeven om informatie over haar zoon met anderen te delen. Ook wordt gesteld dat informatie van een school over leerlingen, privacygevoelige is. De school maakt geen inbreuk maken op artikel 8 EVRM. De moeder heeft het ouderlijk gezag. Met de vader is een omgangsregeling overeengekomen. J. wordt voornamelijk door zijn moeder verzorgd en verblijft het grootste deel van de schoolweek bij zijn moeder. Als er iets op school gebeurt wordt deze informatie gedeeld met de moeder. Daarnaast heeft de partner van de vader geen enkele familieband met J. en kan zij zich niet beroepen op artikel 8 EVRM. Eisers dienen volgens de school niet-ontvankelijk te worden verklaard.

De voorzieningenrechter oordeelt dat de grondslag van de vordering van de vader en zijn partner is gebaseerd op schending van artikel 8 EVRM. Ter zitting is voldoende aannemelijk geworden dat zowel de vader als diens partner wel degelijk een -rechtens te respecteren belang- bij hun vordering hebben. Zij zijn derhalve ontvankelijk in hun vordering.

Bij de beoordeling in het onderhavige geschil hanteert de voorzieningenrechter als uitgangspunt het belang van het kind, J., wiens belang voorop dient te staan. Vast staat dat de vader van J. en diens partner een relatie hebben in het kader waarvan de verzorging en opvoeding van J. in feite voor 50 procent bij hun samen berust. Naar voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter is aldus tussen de vader, diens partner en J. sprake van family life in de zin van artikel 8 EVRM. Daarom heeft de partner in beginsel -op gelijke voet als de vader - recht op informatie als hier aan de orde. Dit zou slechts anders zijn als het belang van J. zich tegen het verstrekken van de informatie aan de partner zou verzetten. Daaromtrent is in dit kort geding niets gesteld of gebleken.

De vordering is derhalve toegewezen.

Nr 23

CGB, 15 januari 2009, rolnummer: 2009-2
artikel 1:377c BW
artikelen 1; 2; 7; 10, AWGB

Een vader (verzoeker) heeft na zijn klachten over degebrekkige informatievoorziening over zijn kind op de basisschool van